

העלון השבועי שלך

מאורות שלום

❖ יוצא לאור ע"י בית המדרש אור שלום ❖ קרית ארבע ת.ד. 88 מיקוד 90100 ❖ העורך: בן ישי עוזיהו
כתובת אתר אינטרנט <http://www.ohrshalom.net> ❖ כתובת דואר אלקטרוני info@ohrshalom.net

מאורות הפרשה

נר ה' נשמת אדם

העלון יוצא לע"נ

רחל בת יצחק מאיר, אברהם מרקו בן שמואל, פרידה בת שלמה, יהודית בת מרדכי, טובה בת אברהם, יוליה בת סנדר, זאב בן אברהם, צבי בן זאב, סלים בן כדורי, ישראל בן יהודה אריה, רבקה בת גבריאל, אורי - אוראל בן שחר, רפאל בן חיים, רבקה בת יוסי, יצחק בן נסים, יהודה בן יצחק, שמואל בן צבי, גיזלה בת שמואל, שמואל בן חיים, אהרן בן בבה, סלים בן סלמון, יאיר בן יהודה, פימה בן מירון, ברוך בן יוסף, אינה בת יבסי, משה בן דוד, אמיר בן נחמן, ברוך בן ציון.

ת.נ.צ.ב.ה

הצינור של משה שתדע מה יהיה מסוף נבואתה, ולכן דווקא התייצבה "מרחוק" ולא מקרוב, וזה שאמר "לדעה מ"ה יעשה לו", כי משה היה בחינת "דעת" ובחינת מ"ה ועל ידי זה גם היא תשיג נבואתה מבחינתו מדעת"ו ומשפלות"ו וענותות"ו, ולכן הייתה צריכה להתרחק יותר ממשה.

והנה כל איש ישראל יש בו ניצוץ משה, בחינת דע"ת את ה' ו"מי יתן כל עם ה' נביאים" [במדבר, י"א] ועל מנת לזכות לכך צריך שידע האדם הישראלי שכלל שהוא מבחין בדעת"ו שאע"פ עבודתו עבודת הקודש לעשות רצון אבינו שבשמיים, עדיין רחוק הוא כרחוק מזרח ומערב יש ויזכה בשפע רוח טהרה שבאה מהשמ"ש.

והוא שרמז הפסוק "ויקבור אותו בגיא" במקום נמוך הרומז לענוה, "והאיש משה עניו" ומהי ענותותו? - שהוא, העניו מכל אדם, סבר באמת ובתמים שלא מגיע לו כלל. ובעוד שהכל מבקשים על עצמם בזכות, הוא מבקש על עצמו בחסד.

"ותצב אחותו מרחוק לדעת מה יעשה לו" והקשה האדמו"ר שלכאורה מקרא זה אומר דרשני, שהרי אם כוונתה הייתה לראות מה יעשה לו היה לה לעמוד מקרוב כי בריחוק מקום קשה לראות מה יעשה לו?

וביאור הדברים: הנה קראה התורה למרים בשם "מרים נביאה" [שמות ט"ו כ] דהיינו שמשה רבנו היה רבן של כל הנביאים לקודמים לפניו ולבאים אחריו, ומשה רבע"ה היה משפיע את הנבואה מהצינור שלו בחינת שמ"ש וכל הנביאים הם בחינת יר"ח, וזה ידוע שכל מה שהירח עומד רחוק יותר מהשמ"ש היא מקבלת את אורה.

וזה מה שדרשו חז"ל [סוטה י"ג, ע"א] על הפסוק [שמות ב, ד] לדעת מה יעשה לו" מה תהיה סוף נבואתה כי היא נתנבאה קודם שנולד משה שעתידיה אמה להוליד בן שיושיע את ישראל, וכעת כשנולד משה שהוא השמ"ש משפיע ה"נבואה" לכל הנביאים כדברי הזה"ק [ח"ב כ"א ע"ב] ש"משה בעת שנולד היה במדרגתו הגדולה, על כן הייתה נבואת מרים ממשה, וזה "ותצב אחותו מרחוק, בחינת יר"ח לקבל אורה מהשמ"ש.

וכל כמה שמרחקת יותר מקבלת "אורה" והשפעה מהשמ"ש, ולכן "התייצבה" מרחוק בחינת יר"ח שכדי שתקבל אורה ונבואתה ממשה שהוא שמ"ש.

"לדעת מה יעשה לו" על ידי זה תשיג נבואתה מהשפעת

מאורות הדרש

מדוע צוה פרעה להרוג את הזכרים על ידי הטבעתם במים?

בפרשתנו בפסוק "ויצו פרעה לכל עמו לאמור כל הבן הילוד היאור תשליכוהו" (א, כב).

צריך להבין למה צוה להרוג אותם דוקא במיתה זו וברש"י הביא את דרשת חכמינו ז"ל: שראו האיטנגינים שמושיען של ישראל עתיד ללקות במים, ולא ידעו שזה מדובר על חטא מי מריבה.

ובמגלה עמוקות נותן טעם אחר, לפי שבאו להעליל עליהם שצריכים ליענש על חטא מכירת יוסף, שכתוב בתורה "גונב איש ומכרו וגו' מות יומת" (שמות כא) וסתם מיתה זה בחנק, ומבואר בגמרא (סוטה ח):

שבזמן שאין מיתה בית דין, מי שנתחייב בחנק מת על ידי טביעה בנהר, ולכן כלל ישראל על פי טענתו היו חייבים בחנק ולכן צוה

להטביעם בנהר. וזהו גם הטעם שהשליכו את ארונו של יוסף לנילוס, שבאו לקטר על ישראל לפני בית דין של מעלה על מה שגרמו ליוסף להיקבר במצרים, ובזה נתחייבו כולם חנק, לכן שמו את ארונו במים כדי שיהיה מזכרת עון לדונם במים.

ובנחלת אברהם מבאר דכיון שעבודה זרה שלהם היה הנילוס רצה

פרעה להקריב קרבן לאלוה שלו ובפרט ילדי ישראל, שיהיה נראה כאילו עמלו והכינו קרבן לעבודה זרה של מצרים. ובזה יש ליישב גם מה שנתקשו המפרשים איך היה יכול לגזור על עמו להשליך גם את ילדיהם ליאור ואיך לא מרדו בו, אלא כיון שהיה לשם הקרבת קרבן לא התנגדו לזה.

וב"דולה ומשקה" תנינא מביא בשם "קהלת יצחק" שהביא בשם ר' בן ציון אריה משקוד על פי הגמרא בסנהדרין (זו): שמואב מעשה בזעירי שקנה חמור באלכסנדריא של מצרים וכשהלך להשקותו מים נפשו ונעשה עץ של גשר, שמלכתחילה עשו בכישוף את החמור מן העץ, והכישוף נימוח על ידי מים חיים, אמרו לו אם לא שזעירי אתה לא היינו מחזירין לך כספך, וכי אינך יודע שבעיר כזו המוחזקת בכשפים אין לוקחין שום סחורה לפני שבדקים אותו על המים. ולפי זה יש לומר שהמצרים חשדו את ישראל שיעשו תינוקות על ידי כישוף ויתנו אותם למצרים והתינוקות שלהם יחביאו, ולכן ציוה להטביעם בנהר. שעל ידי זה יוכח שאינו כישוף אלא תינוק חי.

מאורות היכל הברכה

מהרי"א מקומרנא

וילך איש מבית לוי ויקח את בת לוי [ב, א] כי קודם מתן תורה הקדושים שהיו מופשטים מכל החומרי, לא היו מקפידים על העריות, עמרם נשא דודתו, יעקב שתי אחיות, כמבואר בתיקונים לית לך לידמה ליוצרך, דאנת גרם, כידוע.

אבל הקדושים שדימו צורה ליוצרים קודם מתן תורה, אע"פ שקיימו כל התורה, בזה לא הקפידו לקיים, ראובן נשא אחותו וכל השבטים וכדומה, הרבה עשו הקדושים אשר בארץ, והיה על פי רוח הקודש.

אבל אחר שניתנה תורה מבואר בתורת כהנים, אף משה רבנו נצטוו על העריות, מה בעי בזה לחדש על מי שפירש מאשתו הכשירה אתה בא להזהירו על העריות. אלא קמ"ל כי אחר שניתנה תורה ונתחדשה הלכה, יהיה אחד אפילו מלאך איש אלהים כמשה, אסור בעריות וחייב מיתה וכת, אע"פ שדימה צורה ליוצרו. אבל קודם מתן תורה לא עשו בזה הקדושים שום ריח ופגם בנפשם חלילה לומר כן. [ז"ח]

מאורות הסיפור החסידי

אריה שאג

אחרי שהדפיס בעל "שאגת אריה" את ספרו קיבל על עצמו לערוך גלות. לבש בגדי עניים והחל מכתת את רגליו מכפר לכפר ומעיר לעיר. יום אחד, היה זה אחד הימים שבין ראש השנה ליום הכיפורים. הגיע לעיר למברג, שבאותה עת כיהן בה ברבנות, הרב הגאון רבי חיים הכהן רפפורט. היות והיה זה סמוך לשבת החליט ה"שאגת אריה" להשאר עד אחרי השבת, אז ימשיך את דרך נדודיו.

בשבת, לעת הצהריים, התנסו כל יהודי למברג בבית המדרש, לשמוע את דרשת ה"שבת שובה" מפי רבם רבי חיים, בין הבאים היה גם יהודי אחד, לבוש כדרך העניים המחזרים על הפתחים, וכשעלה רבי חיים על הבימה והחל את דרשתו. הקשיב אותו יהודי לדרשה בשום לב. בתחילה דרש הרב מעניינו של יום באגדה ובמוסר, אחר כך החל לפלפל באיזה ענין, בחריפות ובבקיאות עצומה. מי שהתבונן בפני יהודי עני במשך הדרשה, יכול היה לראות איך שמידי פעם עולה חיוך קל על שפתיו.

כאשר סיים הרב את דרשתו, אמר העני אל היושבים לידו, כל דברי הרב נאים הם, אך אין להם יסוד, ובשתיים שלוש קושיות אפשר לסתור את כל הבנין. מיד נפוצו דבריו בין הקהל ונעשה רעש גדול בבית המדרש, על כי נמצא איש, קבצן מחוצץ, שהעיז להשפיל את כבוד הרב מרא דאתרא, בתוך קהל ועדה. תוך רגעים מספר החליטו ראשי הקהל לאסור אותו בצינוק ומיד ניגשו השמשים לבצע את הדבר. עד יום ראשון היה העני אסור שם, עד אשר בא שמש בית הדין והתירו, על מנת להביאו לפני בית הדין. כשהתייצב לפני הדיינים, שאלו אותו: האם אמת הוא מה ששמענו עליך כי אמרת בפני כל הקהל שאפשר לסתור את דרשת הרב בשתי קושיות. השיב להם ואמר: אמת נכון הוא הדבר ואמנם, אם תרצו, אוכל להביא ראיות לדברי ואומר לכם את הקושיות.

כשמוע הרב הגאון את דבריו, אמר לו: אם כן פתח פיך ואמור את אשר לא היה ישר בעיניך מדרשתי. מיד פתח העני והרצה את הדרשה בקצרה מהחל ועד כלה ולאחר מכן סתר את הדברים אחת לאחת על ידי כמה קושיות מהש"ס. הדיינים ואף הגאון רבי חיים רפפורט, ישבו מרותקים לכסאותיהם מרוב השתוממות על בקיאותו של העני הזה ועל חריפות שכלו ובהירות הרצאתו, והמרא דאתרא אמר: אמנם נכונים הם דבריך, הקושיות נכונות ובנין הדרשה שלי נפל, והנה נזכרתי שראיתי את הקושיות האלו בספר חדש שיצא לאור לא מכבר, הלא הוא ספר "שאגת אריה" ומשום מה נשכחו ממני בעת דרשתי. מיד הכריז העני ואמר: אם כן, אני הוא המחבר של הספר. כששמע הרב מרא דאתרא את הדברים, מיד קם ממקומו לקח את ה"שאגת אריה", הושיבו לידו ואמר לו: וי על האי שופרא שמתגלגל ממקום למקום כעני המחזר על הפתחים, סלח לנו על ששמנוך בצינוק כי לא ידענו מי הוא העומד לפנינו. מעתה תשב בביתי ותסעד על שלחני וכל מחסורך יהיה עלי.

הגאון בעל שאגת אריה לא ענה לרבי חיים כלום. ועוד באותו יום חמק עבר מן העיר וכשנודע הדבר לרבי חיים ושלח לחפשו וכבר לא מצאוהו כי נעלמו עקבותיו.

מאורות אוצר הברכה

בית אבות לרח"י מקומרנא

"ויהי כי יראו המילדות את האלקים ויעש להם בתים"

על ידי היראה, זכו להמשיך בית המקדש של יעקב שקראו בית, וזה ויעש להם בתים, ראשי תיבות בו"ל, הוא החודש מרחשון אשר נקרא בול, הוא החודש הראשון של בית המקדש המקוה של יעקב שקראו בית.

ולכן שפיר על ידי לימוד התורה ממשיכים לביתו של הלומד בית המקדש של יעקב דווקא, שהוא עמוד התורה. שכל מקום הלך עמו בית המקדש שלו.